

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Gabriely Bašné a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: **I. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 3. 2014, čj. MSP-2/2014-ODSK-OTC/14,

t a k t o :

- I. Žaloba s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku, jímž byla z důvodu dle § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), zamítnuta jeho žádost o poskytnutí peněžité pomoci.

Žalobce v žalobě namítá, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Uvádí, že mu byla jednáním Ing. Bc. P. K. (dále jen „pachatel“) způsobena těžká újma na zdraví spočívající v porušení normálních duševních funkcí; po dobu delší tří týdnů byl znesnadněn v obvyklém způsobu života. Dále mu vznikla škoda ve výši minimálně 4 500 000,- Kč, kterou uplatnil v trestním i civilním řízení.

Žalovaný nevzal v potaz všechny žalobcem tvrzené skutečnosti. Žalobce jako oběť trestné činnosti bez právnického vzdělání nevěděl, že jednání pachatele – kriminalisty vůči jeho osobě je trestným činem a že může na dotyčného podat trestní oznámení. Trestní oznámení žalobce podal obratem poté, co v televizi shlédl zprávy o zatčení tzv. členů Toflova gangu a mezi nimi poznal osobu, která jej vydírala a způsobila mu újmu na zdraví. Žalobce tvrdí, že včas uplatnil nárok na náhradu škody co do důvodu, avšak nevyčíslil jej, neboť v té době neznal ani přibližnou výši náhrady škody. O skutečnosti, že neuplatnil svůj návrh včas,

se žalobce dozvěděl až v říjnu 2013 po nahlédnutí do spisu. Následně podal civilní žalobu a žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti. Subjektivní lhůta dvou let tedy dosud neuplynula, jelikož vědomost o tom, že nárok nebyl uplatněn řádně a včas v trestním řízení, žalobce získal v říjnu 2013.

Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě uvádí obdobné argumenty jako v napadeném rozhodnutí a navrhuje soudu, aby žalobu zamítl.

Podle § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Podle § 51 odst. 1 s. ř. s., rozhodl soud bez nařízení jednání, když žalovaný s tímto výslovně souhlasil a žalobce se k této otázce k výzvě soudu nevyjádřil, čímž se má za to, že s takovým postupem souhlasí.

Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti:

Žádost o uplatnění peněžité pomoci obětem trestné činnosti, v níž žalobce požaduje pomoc ve výši 200 000,- Kč, byla podána 2. 1. 2014; přílohu žádosti tvoří zejména znalecký posudek ze dne 14. 6. 2013 a zpráva z Psychiatrické léčebny v Kroměříži ze dne 20. 6. 2005.

Z protokolu o provedení důkazů mimo ústní jednání ze dne 11. 3. 2014 je patrné, že pracovnice žalovaného provedla důkazy (kopie znaleckého posudku, kopie zprávy psychiatrické léčebny a kopie trestního spisu vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 1 T 12/2012) tak, že je přečetla. Žalobce se vzdal práva účasti na dokazování přípisem ze dne 29. 1. 2014.

Z kopie obžaloby soud zjistil, že pachatel měl opakovaně nutit žalobce k vyplacení částky 900 000,- Kč obchodní společnosti, což žalobce z obavy před realizací pohrůzek učinil.

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti; důvodem byla skutečnost, že před podáním žádosti uplynula jak objektivní, tak subjektivní lhůta k podání žádosti, a došlo tedy k prekluzi práva na peněžitou pomoc. Skutek byl ve vztahu k žalobci spáchán v roce 2005; o újmě způsobené trestným činem se žalobce dozvěděl v průběhu roku 2005. Tomuto závěru svědčí žalobcova hospitalizace v psychiatrické léčebně v Kroměříži a dále skutečnost, že žalobce zvažoval podání stížnosti. Pro počátek subjektivní prekluzivní lhůty není třeba znát výši způsobené újmy přesně, nýbrž postačuje, aby vědomost o újmě byla vyjádřitelná v penězích.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Podle § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů se obětí rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.

Podle § 23 odst. 1 zákona o obětech trestných činů má oběť za podmínek stanovených tímto zákonem právo na peněžitou pomoc, kterou jí poskytne stát.

Podle § 30 odst. 2 zákona o obětech trestných činů lze podat žádost o poskytnutí peněžité pomoci u ministerstva nejpozději do 2 let ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, nejpozději však do 5 let od spáchání trestného činu, jinak právo zaniká.

Podle § 27 písm. c) zákona o obětech trestných činů stát neposkytne peněžitou pomoc, jestliže oběť neposkytla orgánům činným v trestním řízení potřebnou součinnost zejména tím, že bez zbytečného odkladu bez vážného důvodu nepodala oznámení o trestném činu, v souvislosti s nímž požaduje náhradu škody nebo nemajetkové újmy, nebo jako svědek v trestním řízení využila s odvoláním na svůj poměr k pachateli práva odepřít výpověď.

V nyní projednávaném případě se spor mezi účastníky řízení vede o to, zda marným uplynutím zákonných prekluzivních lhůt zaniklo právo žalobce na peněžitou pomoc, či nikoli.

Na rozdíl od dřívější právní úpravy (zákon č. 209/1997 Sb.) zákonodárce v zákoně o obětech trestných činů prodloužil subjektivní lhůtu k podání žádosti o poskytnutí peněžité pomoci z 1 roku na 2 roky; současně doplnil objektivní lhůtu k uplatnění nároku na peněžitou pomoc na 5 let. Důvodová zpráva k zákonu o obětech trestných činů stanoví, že „*účelem poskytnutí peněžité pomoci je překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem, proto nelze předpokládat, že by se oběť po 5 letech od spáchání trestného činu mohla dostat do zhoršené sociální situace v důsledku trestného činu*“.

Subjektivní 2letá a objektivní 5letá lhůta jsou, jak již bylo konstatováno, lhůtami prekluzivními; to znamená, že žádosti o poskytnutí peněžité pomoci podané po jejich marném uplynutí nelze vyhovět. V této souvislosti soud upozorňuje, že není podstatné, z jakého důvodu oběť prekludující právo včas a řádně neuplatnila u příslušného správního orgánu. Právo na peněžitou pomoc uplynutím lhůt totiž zanikne *ex lege*. Pokud by bylo oběti ze strany správního orgánu i přesto plněno, jednalo by se o plnění bez právního důvodu, které by zakládalo bezdůvodné obohacení. Vzhledem k tomu, že je uplatnění práva na peněžitou pomoc jednostranným hmotněprávním nárokem, je třeba, aby byla žádost poslední den lhůty uplatněna u žalovaného, tzn. musí mu být doručena.

Objektivní 5letá prekluzivní lhůta počíná běžet dnem, kdy byl trestný čin spáchán. Okamžik spáchání trestného činu nepředstavuje výkladový problém; jedná se o okamžik, kdy byl trestný čin dokonán, tedy kdy byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty daného trestného činu. Z podané obžaloby plyne, že se pachatel měl dopustit trestného činu vůči žalobci v roce 2005–2006. Lhůta k podání žádosti tedy uplynula v roce 2010, resp. 2011; žalobce nicméně svou žádost podal až 2. 1. 2014.

Žádost o poskytnutí peněžité pomoci mohl žalobce podat v subjektivní lhůtě, a to do 2 let ode dne, kdy se o újmu způsobenou trestným činem dozvěděl. Pro určení počátku běhu subjektivní lhůty je tudíž rozhodný výklad pojmu „dozvědět se“. Soud má za to, že termín „dozvědět se o újmu způsobenou trestným činem“ neznamená okamžik, v němž má oběť již vyčíslenu přesnou výši újmy způsobené trestným činem, nýbrž postačí, že má v tomto okamžiku vědomost o tom, že jí byla újma způsobena trestným činem.

Nejčastěji se oběť o způsobené újmu dozví při spáchání trestného činu, nicméně újma může oběti vzniknout i později, s delším odstupem od jeho spáchání, což byl i případ žalobce, který byl v důsledku trestného činu stížen duševní poruchou. Ve znaleckém posudku se mimo jiné konstatuje, že v přímé příčinné i časové souvislosti s jednáním pachatele v roce 2005 a stresem, kterému byl žalobce vystaven, se u žalobce rozvinula posttraumatická stresová porucha. Žalobce byl dokonce v předmětné době krátce hospitalizován v Psychiatrické léčebně v Kroměříži s úzkostně-depresivní poruchou a dekompenzací imaturované (nezralé) osobnosti s pithiatickými rysy.

O újmu způsobenou trestným činem se žalobce tedy musel dozvědět v době, kdy se u něj začaly, v souvislosti s negativními prožitky způsobenými jednáním pachatele, objevovat příznaky výše uvedených duševních poruch (tj. v roce 2005–2006), popř. nejpozději v době,

kdy mu byly tyto poruchy diagnostikovány. Zpráva Psychiatrické léčebny v Kroměříži ze dne 20. 6. 2005 obsahuje popis špatného duševního stavu žalobce – žalobce měl po sérii výslechů na policii z policistů strach, doma neustále brečel a bál se chodit ven mezi lidi. Již tehdy tedy žalobce měl a mohl mít povědomí o tom, že mu trestným činem vznikla nemajetková újma.

S ohledem na shora uvedené soud uzavírá, že žalobce podal žádost o poskytnutí peněžité pomoci po marném uplynutí prekluzivních lhůt stanovených zákonem, a jeho žádosti proto nemohlo být vyhověno.

Na tomto závěru nezmění nic ani tvrzení žalobce, že jako osoba bez právnického vzdělání nevěděla, že jednání pachatele vůči jeho osobě je trestným činem a že může na dotyčného podat trestní oznámení. Z textu znaleckého posudku na straně 5 vyplývá, že žalobce znalci sdělil, že „na inspekci do Brna tehdy nemohl dát stížnost, protože tam seděli tito lidé, kteří jsou obviněni“. Soud tedy dovozuje, že žalobce měl již v roce 2005 pochybnosti o zákonnosti jednání pachatele. V souladu s ustanovením § 27 písm. c) zákona o obětech trestných činů tak měl bez zbytečného odkladu podat oznámení o trestném činu, v souvislosti s nímž požaduje náhradu škody.

Neobstojí ani argumentace žalobce, že subjektivní lhůta dosud neuplynula, neboť vědomost o tom, že nárok nebyl uplatněn řádně a včas v trestním řízení, žalobce získal až v říjnu 2013. Zákon o obětech trestných činů spojuje výslovně počátek lhůty s okamžikem, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, k čemuž došlo, jak již soud uvedl výše, v roce 2005, příp. 2006.

Námítka, že žalovaný nevzal v potaz všechny žalobcem tvrzené skutečnosti, není důvodná. Žalovaný nebyl povinen provést všechny navržené důkazy, které tvořily přílohy podané žádosti, za situace, kdy byl skutkový stav věci již v nezbytném rozsahu zjištěn. Žalovaný zjistil, že žádost o poskytnutí peněžité pomoci byla podána po uplynutí prekluzivních lhůt, a nebylo jí tedy možné vyhovět. Žalovaný navíc napadené rozhodnutí v tomto směru řádně odůvodnil, když konstatoval, že provedení dalších důkazů z důvodu nadbytečnosti není třeba.

Žalovaný tedy postupoval v souladu se zákonem, když žádost žalobce o poskytnutí peněžité pomoci z důvodu zániku tohoto práva zamítl.

Žalobkyně se svými námitkami neuspěla. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za situace, kdy plně úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **I z e** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 23. října 2015

JUDr. Eva P e c h o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková